

1

Κι ύστερα λές πώς δέν αγάπησα. Ποιός άλλος κλαίει μπρούμυτα τήν άπουσία του από τή μοναξιά τών ανθρώπων.

2

Πρίν συναντήσω τόν Άρίστο στήν ταβέρνα, τόν είδα στήν τηλεόραση. Καί πάλι δέν ακριβολογῶ, γιατί στή μικρή θόνη, κανονικά, στεκόταν κεινος ὁ νταβατζής τῆς Ὅμονοιας —σᾶς ἔχω ξαναμιλήσει γι' αὐτόν, θά τόν θυμηθεῖτε— καί πουλοῦσε ἀνθρωπισμό καί ἀγαθοεργίες, στητός, μέ τά λαδωμένα μαλλιά, τό γυαλισμένο ἀπό τά χρόνια καί τή λίγδα μαῦρο κουστούμι (ἄν καί τό ἔχε δώσει ἐξαιρετικά γιά τήν περίπτωση στό καθαριστήριο «Τό Στιγμιαῖον», ὅπως θά μᾶς τό βεβαιώσει καί ὁ ἴδιος παρακάτω), ὅταν τόν συναντήσαμε αὐτοπροσώπως. Τή συνάντηση θεώρησα ἀπαραίτητη, γιά νά μή μέ πάρετε γιά καμιᾶ φαντασιόπληκτη πού γράφει ἱστορίες γιά ἀγρίους. Ποιούς ἀγρίους τώρα! Ἦ μάλλον, πού νά βρεῖς ἀγριότερους ἀπό μᾶς. Μήπως ἀφήσαμε καί κανέναν ἀγριο ζωντανό; Καί πῶς νά συναγωνιστεῖ ἡ φαντασία ἐνός ἀνθρώπου —ἀκόμη καί συγγραφέα— τά κατορθώματα τοῦ πολιτισμοῦ μας). Στό φαρδύ στῆθος του στεκόταν ἀκίνητη μιᾶ στενή μαύρη γραβάτα μ' ἕναν τοσοδούλη κόμπο. Ἀκόμη πιό μεγάλη ἀντίθεση ἔκανε ἕνα ψιγουλάκι ποῦρο στά χοντρά του δάχτυλα. Εἶχε

τέτοιο ύφος και σοβαροφάνεια –πού παίρνουν συνήθως όλοι οι άσήμαντοι– ώστε μπορούσες νά τόν πάρεις για έναν πολύ καθώς πρέπει έπαρχιώτη αυτοδημιούργητο έμπορο, «Έλαια, Λίπη, Τυριά». Έτσι, έξάλλου, θά τόν είδαν και οι άτσιδες τής έκπομπής «Πρόσκληση σέ γεϋμα», γι' αυτό και τόν κάλεσαν, φαντάζομαι.

3

Η έκπομπή «Πρόσκληση σέ γεϋμα» μεταδιδόταν κάθε Τρίτη βράδυ. Ξεκίνησε μέ τόν άπαραίτητο μαϊντανό, τούς καλλιτέχνες. Καλλιτέχνιδες «πρέπει» νά ήταν και οι παρουσιάστριες, σύμφωνα μέ τούς κανόνες τής τηλεόρασης. Δέχονταν τούς καλεσμένους τους σέ τραπεζάκια τύπου ταβέρνας και ρωτούσαν πολύ πρωτότυπα πράγματα, πού δέν τά 'χαμε ξανακούσει ποτέ. Άν ό καλεσμένος τους ήταν συγγραφέας, παραδείγματος χάρη, τόν ρωτούσαν, «τί γράφετε τώρα;» Και κείνος άπαντούσε τό άπροσδόκητο, «ένα καινούριο βιβλίο». Οι τηλεθεάτες παρακολουθούσαν μέ κομμένη τήν ανάσα, γιά αρκετές Τρίτες, ζωγράφους, συγγραφείς, ήθοποιούς, ήθοποιές και άλλους παρεμφερείς άστέρες πού αποκάλυπταν, μασουλώντας, τό μαγικό κόσμο τής τέχνης, όπως περιγράφουμε παραπάνω.

Κάποτε όμως, μάλλον γρήγορα, οι πελάτες αυτού του είδους έξαντλήθηκαν. Άλλά ή έκπομπή δέν μπορούσε νά σταματήσει, γιατί κάποιοι ρυπαρογράφοι, κομμουνιστές, αναρχικοί καλλιτέχνες και δέν ξέρω τί άλλο, άρνιόντουσαν τήν πρόσκληση σέ γεϋμα τής τηλεόρασης. Άντίθετα, ή έκπομπή γίνηκε πió ρεαλιστική και άγκάλιασε πλατύτερα λαϊκά έπαγγέλματα. Έτσι, είδαμε τίς δύο τηλεπαρουσιάστριες νά μιλοϋν μέ δάκρυα στά μάτια στους στερνούς κάποιων έπαγγελμάτων πού ή τεχνολογία είχε έξουδετερώσει και άχρηστεύσει, όπως σαμαράδες, φαναρτζήδες, σταμνάδες, όμπρελάδες, τσαγγαρά-

δες, είδαμε όμως και λιγότερο τραγικούς, όπως μόδιστρους, κοπτοραπτοῦδες και φυσικά ἔνδοξους ποδοσφαιριστές. Ἀπό Τρίτη σέ Τρίτη φτάσαμε και στά φολκλορικά. Ἡ μία ἀπό τίς δύο παρουσιάστριες ἔκανε κάποτε μιά εἰσήγηση πολύ μορφωτική, ὅπου μᾶς ἀποκάλυψε ὅτι ἡ Ἑλλάδα ποτέ δέν πεθαίνει και πώς ἀπόγονοι «κάποιας» Πυθίας ἦταν τά καλεσμένα μέντιουμ. Ἀκολούθησαν καφετζοῦδες, χαρτορίχτρες, πού μᾶς βεβαίωσαν οἱ εἰσηγήτριες ὅτι ἐπρόκειτο γιά πολύ καθώς πρέπει ἐπαγγελματίες.

Ἀφοῦ ἀποκαταστάθηκαν ἀπό τό ἐπίσημο κράτος ὅλες οἱ μάντισσες και Σίβυλλες, ἡ «Πρόσκληση σέ γεῦμα» κατέβηκε στήν Ὁμόνοια πλάτς (πολύ πρῖν τόν Φασμπίντερ) και ψάρεψε τόν νταβατζή. Πρόκειται γιά τόν κύριο μέ τά λαδωμένα μαλλιά, τό ψιχουλάκι τῆς γραβάτας και τό ψιχουλάκι τό πούρο πού ἤδη περιγράψαμε. Δησημονήσαμε μόνο τό μεγάλο νύχι, στό μικρό δάχτυλο τοῦ κυρ Μήτσοῦ —ἔτσι τόν λένε—, πού θύμιζε ἀνάλογα μέ τή φαντασία τοῦ τηλεθεατῆ κουπί βάρκας ἢ σπάτουλα.

Ὁ καλεσμένος, ὅπως ἀναφέρανε οἱ παρουσιάστριες, ἐκπροσωποῦσε τά Γραφεῖα Συνοικεσιῶν τῆς Ἀθήνας, πού βρίσκονται ὡς γνωστόν συγκεντρωμένα τά περισσότερα στήν περιοχή τῆς Ὁμόνοιας. Ἐνα ἀπό τά σημαντικότερα, «Ἡ Αἰώνιος Εὐτυχία» ἀνῆκε στόν καλεσμένο τους. Ἀκολούθησε ἕνας διάλογος μέ τίς πνευματώδεις δεσποινίδες.

— Πιστεύετε ὅτι τά γραφεῖα συνοικεσιῶν χρειάζονται σέ μιά μεγαλούπολη τῆς ἐποχῆς μας; Ρώτησε πρῶτα ἡ μία.

— Μάλιστα, πιστεύω ὅτι τά γραφεῖα συνοικεσιῶν χρειάζονται σέ μιά μεγαλούπολη τῆς ἐποχῆς μας, ἀπάντησε μέ ἔτοιμοτητα, πρὸς μεγάλη ἐκπλήξη, τῶν τηλεθεατῶν ὁ κυρ Μήτσος.

— Πιστεύετε, τόν ρώτησε ἀπροσδόκητα ἡ ἄλλη, ὅτι τά γραφεῖα σας ἐκτελοῦν μιά κοινωνική ἀποστολή;

Ὁ κυρ Μήτσος μᾶς αἰφνιδίασε, ἀπαντώντας, «καί βέβαια

εκτελούν μιά κοινωνική αποστολή τά γραφεῖα συνοικεσίων, πού βάζουν πάνω ἀπ' ὅλα τήν εὐτυχία τοῦ ἀνθρώπου».

— Δέ σᾶς ἐνδιαφέρει ἡ ἐμπορική πλευρά τοῦ ἐπαγγέλματος;

— Οὐδέποτε μέ ἀπησχόλησε προσωπικά.

— Εἶστε, δηλαδή, ἕνας κοινωνικός λειτουργός;

Τελείως αὐθόρμητα ὁ κυρ Μῆτσος τήν ἀποστόμωσε. «Καί βέβαια εἶμαι ἕνας κοινωνικός λειτουργός. Κάνω ἕνα χριστιανικό ἔργο, διότι ὁ ἔρωτας εἶναι ἀπαραίτητος γιά νά ἀνακουφίσει ὁ ἄνθρωπος».

Στό σημεῖο αὐτό τῶν σημαντικῶν ἀποκαλύψεων καί στήν ἀνάπτυξη τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῶν γραφείων συνοικεσίων, ἡ ἐκπομπή βρέθηκε σέ κάποια ἀμηχανία ὕστερα ἀπό τήν τολμηρή ἐξήγηση περί ἀνακούφισης, ἀπό τόν καλεσμένο. Τό μάγκωμα τῆς ἐκπομπῆς δέ διέφυγε ἀπό τούς τηλεθεατές, ἀλλά κανεῖς δέ σκέφτηκε νά ἀποδώσει τήν ἀποσιώπηση σέ λογοκρισία, μιά καί εἶναι γνωστή ἡ μεγάλη ἐλευθερία τῆς τηλεόρασής μας ἀπό τήν ἐμφάνισή της μέχρι τίς μέρες μας. Γνωστό, ἐξάλλου, εἶναι ὅτι κράτος καί πολίτες ἔχουμε αὐστηρές ἠθικές ἀρχές καί ὅτι δέν ἐπάψαμε οὔτε στιγμή τῆς νεότερης ἱστορίας μας νά εἴμαστε ἰδιαίτερα εὐαίσθητοι σέ παρόμοια ἄσεμνα θέματα, μένοντας σταθεροί στήν ἐκδοχή τῆς ἐπίσημης παιδείας μας, ὅτι ὅλοι σέ τοῦτο τόν τόπο τεκνοποιοῦν μυρίζοντας ἕναν κρίνο, ἄν καί τό ἄνθος αὐτό δέ φύεται τόσο ἄφθονο στήν Ἑλλάδα ὥστε νά δικαιολογεῖται ἡ χρήση του σέ τέτοια ἔκταση. Λέγεται ὅμως ὅτι τό κράτος, γιά νά καλύψει τή μεγάλη ζήτηση κρίνων καί γιά νά ἐξυπηρετήσῃ τά πολιτισμικά μας, προγραμματίζει ἔργα κατασκευῆς μεγάλων ἐκτάσεων θερμοκηπίων, ὁπότε θά ἔχομε ἐπάρκεια.